

3 - Τα δικαιώματά μου μετά τη δίκη

Έχω δικαίωμα να προσφύγω κατά της απόφασης του δικαστηρίου;

Ναι, οι ποινικές αποφάσεις υπόκεινται πάντοτε σε ένδικα μέσα. Μπορεί να ασκηθεί έφεση κατά οποιασδήποτε απόφασης ενώπιον ανώτερου δικαστηρίου μέσω διαδικασίας έφεσης (*recurso de apelación*). Επιπλέον, οι αποφάσεις που εκδίδονται από το ανώτερο αυτό δικαστήριο επί της έφεσης μπορούν να προσβληθούν ενώπιον του Ανωτάτου Δικαστηρίου (*Tribunal Supremo*) με αίτηση αναίρεσης (*recurso de casación*) για διαφορετικούς λόγους, ανάλογα με την αρχική διαδικασία στο πλαίσιο της οποίας εκδόθηκε η απόφαση. Κατ' εξαίρεση, οι αποφάσεις που εκδίδονται στο πλαίσιο διαδικασίας για ήσσονος σημασίας αδικήματα μπορούν να προσβληθούν μόνο με την άσκηση έφεσης (δεν χωρεί αναίρεση).

Οι προθεσμίες για την άσκηση έφεσης εξαρτώνται από τη διαδικασία που ακολουθήθηκε και υπολογίζονται από την κοινοποίηση της ημερομηνίας της απόφασης. Για παράδειγμα, στην τακτική και στη συνοπτική διαδικασία και στη διαδικασία ενώπιον ενόρκων, η προθεσμία είναι 10 ημέρες. Σε περίπτωση δίκης με συνοπτική διαδικασία και διαδικασίας για ήσσονος σημασίας αδικήματα, η εν λόγω προθεσμία είναι 5 ημέρες. Η αίτηση αναίρεσης πρέπει να ανακοινωθεί εντός 5 ημερών. Η επακόλουθη προθεσμία για την άσκηση της εν λόγω αναίρεσης είναι 15, 20 ή 30 ημέρες, ανάλογα με την επικράτεια στην οποία εδρεύει το δικαστήριο που εξέδωσε την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση.

Ποια άλλα μέσα έννομης προστασίας έχω στη διάθεσή μου;

Εάν έχετε καταδικαστεί σε δίκη που διεξήχθη ερήμην (στις περιπτώσεις όπου είναι νομικά δυνατή η διεξαγωγή τέτοιας δίκης), έχετε το δικαίωμα να ασκήσετε έφεση κατά της απόφασης, ακόμα και αν έχει παρέλθει η σχετική προθεσμία, για τους ίδιους λόγους με την έφεση, με την προθεσμία των 10 ημερών να υπολογίζεται από την ημερομηνία κατά την οποία λάβατε γνώση της ύπαρξης της απόφασης.

Ακόμα και αν η καταδικαστική απόφαση είναι τελεσίδικη, μπορείτε να επιδιώξετε την ακύρωσή της και την έκδοση νέας απόφασης μέσω της διαδικασίας που είναι γνωστή ως αναθεώρηση τελεσίδικης απόφασης (*recurso de revisión de sentencias firmes*) σε ορισμένες περιπτώσεις (για παράδειγμα, όταν η καταδικαστική απόφαση βασίστηκε σε έγγραφο ή μαρτυρία που στη συνέχεια χαρακτηρίστηκε πλαστό έγγραφο ή ψευδής μαρτυρία ή όταν δύο διαφορετικά πρόσωπα έχουν καταδικαστεί για την ίδια αξιόποινη πράξη, όταν μόνο ένα πρόσωπο θα μπορούσε να είναι ο δράστης ή όταν εκδοθεί ευνοϊκή απόφαση για τον καταδικασθέντα από το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου).

Σε κάθε περίπτωση, αφού εξαντληθούν τα ένδικα μέσα ενώπιον των δικαστηρίων, εάν θεωρείτε ότι υπήρξε παραβίαση θεμελιωδών δικαιωμάτων, μπορείτε να προσφύγετε στο Συνταγματικό Δικαστήριο (*Tribunal Constitucional*) με την άσκηση προσφυγής για παραβίαση θεμελιωδών δικαιωμάτων και ελευθεριών (*recurso de amparo*). Μόλις εξαντληθούν όλα τα εγχώρια ένδικα βοηθήματα, μπορείτε επίσης να προσφύγετε στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου.

Ποιες είναι οι συνέπειες σε περίπτωση που καταδικαστώ;

Ανάλογα με το αδίκημα που διαπράχθηκε μπορούν να επιβληθούν διαφορετικά είδη κυρώσεων: στερητικές της ελευθερίας ποινές (π.χ. φυλάκιση ή μόνιμη παρακολούθηση), μη στερητικές της ελευθερίας ποινές (π.χ. απαγόρευση οδήγησης ή κοινωφελής εργασία, πάντα με τη συγκατάθεσή σας) και πρόστιμα (υποχρεούστε να καταβάλετε ένα χρηματικό ποσό). Εκτός από την ποινή που επιβλήθηκε για το αδίκημα, εάν προκλήθηκε ζημία, μπορεί επίσης να καταδικαστείτε να πληρώσετε αποζημίωση (αστική ευθύνη λόγω της αξιόποινης πράξης που μπορεί να ζητηθεί σε βάρος σας στο πλαίσιο της ίδιας ποινικής διαδικασίας). Εάν δεν καταβάλετε το πρόστιμο, η

ποινή αυτή μπορεί να αντικατασταθεί από στερητική της ελευθερίας ποινή ή από κοινωφελή εργασία.

Ποινικό μητρώο

Η καταδικαστική απόφαση σημαίνει ότι θα έχετε ποινικό μητρώο, τα στοιχεία του οποίου θα καταχωριστούν στο ισπανικό αρχείο ποινικού μητρώου (Registro de Antecedentes Penales). Η ύπαρξη ποινικού μητρώου μπορεί να λαμβάνεται υπόψη, να αυξάνει την αυστηρότητα της ποινής σε περίπτωση εκ νέου διάπραξης αδικήματος ή να σας εμποδίζει να ωφελείστε από παροχές κατά την έκτιση της επιβληθείσας ποινής (για παράδειγμα, κώλυμα στη χορήγηση αναστολής ποινής φυλάκισης). Μετά την έκτιση της επιβληθείσας ποινής και την παρέλευση ορισμένου χρονικού διαστήματος, το μητρώο αυτό διαγράφεται και δεν έχει πλέον αρνητικές συνέπειες για εσάς. Το χρονικό αυτό διάστημα ποικίλλει, ανάλογα με το είδος και τη σοβαρότητα του αδικήματος, από 6 μήνες για ήσσονος σημασίας αδικήματα έως 10 έτη για τις αυστηρότερες ποινές.

Εκτέλεση της ποινής, μεταφορά κρατουμένων, ποινή υπό όρους και εναλλακτικές κυρώσεις

Μόλις η απόφαση καταστεί τελεσίδικη, είτε λόγω εξάντλησης των ένδικων μέσων κατά αυτής είτε λόγω άπρακτης παρέλευσης της προθεσμίας άσκησης ένδικων μέσων, η απόφαση πρέπει να εκτελεστεί, δηλαδή οι επιβληθείσες ποινές πρέπει να εκτιθούν. Εάν η ποινή δεν εκτιθεί οικειοθελώς, ο δικαστής διατάσσει τα αναγκαία μέτρα για την εκτέλεσή της (για παράδειγμα, διατάσσει την αστυνομία να σας βρει και να σας συλλάβει για φυλάκιση ή διατάσσει την κατάσχεση της περιουσίας σας για την καταβολή του προστίμου).

Αναστολή της ποινής: Εάν η ποινή ήταν στερητική της ελευθερίας (φυλάκιση ή μόνιμη παρακολούθηση σε συγκεκριμένο τόπο, για παράδειγμα, στην οικία σας) και εάν δεν έχετε ποινικό μητρώο για παρόμοια αδικήματα και η ποινή φυλάκισης δεν υπερβαίνει ένα συγκεκριμένο χρονικό όριο, συνήθως δύο έτη, ο δικαστής μπορεί να αποφασίσει την αναστολή της ποινής, δηλαδή δεν θα χρειαστεί να φυλακιστείτε, υπό την προϋπόθεση ότι δεν θα διαπράξετε εκ νέου αδικήμα για ορισμένο χρονικό διάστημα. Εάν διαπράξετε άλλη αξιόποινη πράξη κατά το εν λόγω χρονικό διάστημα, μπορεί να υποχρεωθείτε να εκτίσετε την ποινή που είχε προηγουμένως ανασταλεί, επιπλέον της ποινής για τη νέα αξιόποινη πράξη. Εάν, κατά τη διάρκεια της περιόδου αναστολής, δεν διαπράξετε αξιόποινη πράξη, η αρχική σας ποινή θεωρείται ότι έχει εκτιθεί και, μετά τη λήξη της προθεσμίας που προβλέπεται από τον νόμο, το ποινικό σας μητρώο μπορεί να διαγραφεί.

Μερικές φορές, προκειμένου να διαταχθεί η αναστολή της στερητικής της ελευθερίας ποινής σας, ο δικαστής μπορεί να σας επιβάλει άλλους όρους που πρέπει να εκπληρώσετε, για παράδειγμα, να παρακολουθήσετε συνεδρίες απεξάρτησης από ναρκωτικά ή να σας απαγορεύσουν να μεταβαίνετε σε ορισμένα μέρη ή να προσεγγίζετε ορισμένα άτομα.

Εναλλακτικές ποινές: Εάν η ποινή που σας επιβλήθηκε είναι ποινή φυλάκισης μικρότερη των τριών μηνών, ο δικαστής, σε κάθε περίπτωση, αντικαθιστά την ποινή φυλάκισης με άλλη λιγότερο επαχθή ποινή (πρόστιμο, κοινωφελή εργασία ή 24ωρη παρακολούθηση).

Εάν είστε αλλοδαπός και η επιβληθείσα ποινή ήταν ποινή φυλάκισης άνω του ενός έτους και όχι μεγαλύτερη των πέντε ετών, ο δικαστής μπορεί να διατάξει την αντικατάσταση της ποινής αυτής με την απέλασή σας από την εθνική επικράτεια με απαγόρευση επιστροφής για ορισμένο αριθμό ετών. Εάν η ποινή φυλάκισης υπερβαίνει τα πέντε έτη, πριν απελαθείτε, θα σας ζητηθεί να εκτίσετε μέρος της ποινής που επιβλήθηκε από τον δικαστή και στη συνέχεια μπορεί να απελαθείτε.

Μεταφορά κρατουμένων: Εάν έχετε καταδικαστεί σε ποινή φυλάκισης, έχετε το δικαίωμα να την εκτίσετε σε φυλακή κοντά στην οικογενειακή εστία σας, εκτός εάν συντρέχουν εξαιρετικοί λόγοι. Επιπλέον, εάν είστε πολίτης της Ευρωπαϊκής Ένωσης, μπορείτε να μεταφερθείτε στη χώρα σας για να εκτίσετε εκεί την ποινή. Εάν είστε υπήκοος τρίτης χώρας, αυτό εξαρτάται από το αν υπάρχουν διεθνείς συνθήκες που επιτρέπουν αυτήν τη μεταφορά.

Ποινή υπό όρους: Στην περίπτωση διάπραξης ορισμένων ιδιαίτερως σοβαρών αδικημάτων, πέραν των ποινών που επιβάλλονται για το αδίκημα αυτό, ο καταδικασθείς μπορεί να υπαχθεί σε δικαστική εποπτεία μέσω της συμμόρφωσης με τυχόν διαταγές που μπορεί να του επιβάλει ο δικαστής (συνήθως όταν ο καταδικασθείς αφεθεί ελεύθερος μετά την έκτιση ποινής φυλάκισης). Τα μέτρα αυτά διαφέρουν σε μεγάλο βαθμό και το μέτρο που επιλέγεται εξαρτάται από τη σοβαρότητα ή το είδος του διαπραχθέντος αδικήματος (π.χ. υποβολή σε ιατρική περίθαλψη ή συμμετοχή σε προγράμματα κατάρτισης για σεξουαλική εκπαίδευση ή προσέγγιση και επικοινωνία με ορισμένα πρόσωπα). Η μη συμμόρφωση με τις εν λόγω διαταγές μπορεί να οδηγήσει στην επιβολή άλλων μέτρων

και, σε περιπτώσεις σοβαρών ή επανειλημμένων παραβάσεων, μπορεί να κατηγορηθείτε για νέο αδίκημα λόγω μη συμμόρφωσης με τα επιβληθέντα δικαστικά μέτρα.

Η ποινή υπό όρους είναι διαφορετική από την απόλυση υπό όρους, την οποία δικαιούστε εάν έχετε καταδικαστεί σε ποινή φυλάκισης, έχετε ήδη εκτίσει μέρος της ποινής αυτής και έχετε επιδείξει καλή διαγωγή μέχρι τότε. Στις περιπτώσεις αυτές, η εναπομένουσα ποινή φυλάκισης μπορεί να ανασταλεί και το πρόσωπο μπορεί να αφεθεί ελεύθερο και να υποχρεωθεί να συμμορφώνεται με τυχόν μέτρα που επιβάλει ο δικαστής.

■ Τελευταία επικαιροποίηση: 01/12/2021

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται το εκάστοτε κράτος μέλος. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη όσον αφορά τις πληροφορίες ή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται ή για τα οποία γίνεται λόγος στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.